

۱- مثنوی چگونه شعری است؟ توضیح دهید.

۲- در تعریف و توضیح هر قالب شعر ذکر چه نکاتی الزامی است؟

۳- شکل گرافیکی قرار گرفتن قافیه در قالب مثنوی را رسم کنید.

۴- بیت «کای فرازنده‌ی این چرخ بلند
وی نوازنده‌ی دل‌های نژند» به چه معنی است؟

۵- معنی واژه‌های زیر را بنویسید.

(۱) دلچ	(۲) فرازنده	(۳) نژند	(۴) جیب
(۵) ثنا	(۶) سفتن	(۷) رخس	(۸) پندار

۶- معنی واژه‌های زیر را بنویسید.

(۱) خرف	(۲) خموش	(۳) خواری	(۴) خس
(۵) عزّت	(۶) عز	(۷) چاشت	(۸) بالین

۷- معنی بیت زیر را بنویسید.

کنم از جیب نظر تا دامن
چه عزیزی که نکردی با من

۸- بیت «دَرِ دولت به رخم بگشادی
تاج عزّت به سرم بنهادی» به چه معنی است؟

۹- بیت «حدّ من نیست ثنایت گفتن
گوهر شکر عطایت سفتن» منظور چیست؟

۱۰- منظور از «رخس پندار همی راند ز دور» چیست؟

۱۱- معنی این دو بیت را بنویسید.

آمد آن شکرگزاریش به گوش
خار بر پشت، زنی زین سام گام
گفت کای پیر خرف گشته خموش
دولت چیست؟ عزیزیت کدام؟

۱۲- بیت «عزّت از خواری نشناخته‌ای
عمر در خارکشی باخته‌ای» یعنی چه؟

۱۳- معنی این دو بیت را بنویسید.

پیر گفتا که چه عزّت زین به
کای فلان چاشت بده یا شام
که نیم بر در تو بالین نه
نان و آبی که خورم و آشام

۱۴- در داستان «آقا مهدی» شانه‌هایشان را بالا انداختند کنایه از چیست؟

۱۵- در داستان «آقا مهدی» [همه جای ایران، سرای من است] منظور چیست؟

۱۶- در داستان «آقا مهدی» [تو ماهیات را بگیر] منظور چیست؟

۱۷- عبارت «بالین نه» در مصرع [که نیام بر در تو بالین نه] کنایه از چیست؟

۱۸- پیر خارکش دارای چند ویژگی‌های ظاهری بود؟

۱۹- شعر ایرج میرزا تحت تأثیر شعر نظامی سروده شده است. بیت زیر از نظامی با کدام قسمت درس ارتباط معنایی دارد؟

۲۰- عبارت «گوهر سفتن» در مصرع «گوهر شکر عطایت سفتن» کنایه از چیست؟

۲۱- چگونه می‌توان به آزادی و آزادگی رسید؟

۲۲- قافیه و ردیف را در بیت‌های زیر پیدا کنید؟

شکر گویم که مرا خوار نساخت
داد با این همه افتادگی‌ام
به خسی چون تو گرفتار نساخت
عزّ آزادی و آزادگی‌ام

۲۳- مصرع «کای فرازنده‌ی این چرخ بلند» منظور از چرخ بلند چیست؟

۲۴- مصرع «در دولت به رخم بگشادی» کنایه از چیست؟

۲۵- بیت «پیرگفتا که چه عزّت زین به
که نیام بر در تو بالین نه» مصراع دوم کنایه از چیست؟

۲۶- روان‌خوانی «آقا مهدی» خاطرات کدام شهید است؟

۲۷- معنی این دو بیت زیر را بنویسید.

شکر گویم که مرا خوار نساخت
داد با این همه افتادگی‌ام
به خسی چون تو گرفتار نساخت
عزّ آزادی و آزادگی‌ام

۲۸- معنی واژه‌های زیر را بنویسید.

(۱) پیکره	(۲) گزند	(۳) گستاخی	(۴) خیل
(۵) تازش	(۶) حماسه	(۷) زیور	(۸) حامی

۲۹- عبارت «ایران سرافراز هرگز رنگ نباخت» [رنگ باختن] کنایه از چیست؟

۳۰- معنی این واژه‌ها را بنویسید.

(۱) خلافت	(۲) عرصه	(۳) آزادمنشی	(۴) سیما
-----------	----------	--------------	----------

۳۱- عبارت «چهار دانش‌آموز به همان کلاس آمدند» نوع صفت‌ها را مشخص کنید.

۳۲- معنی واژه‌های زیر را بنویسید.

(۱) شمایل	(۲) خوف	(۳) غایت	(۴) مَوَاج
(۵) رویین‌تن	(۶) پوپک	(۷) فروتن	(۸) شکیا

۳۳- شعر «ای وطن من» از کدام اثر شاعر است؟

۳۴- معنی این سه بیت را بنویسید.

(۱) خارکش پیری با دلق درشت

(۲) لنگ‌لنگان قدمی برمی داشت

(۳) کای فرازنده‌ی این چرخ بلند

پشته‌ای خار همی برد به پشت

هر قدم دانه‌ی شکری می کاشت

وی نوازنده‌ی دل‌های نژند

۳۵- معنی ابیات زیر را بنویسید.

(۱) کنم از جیب نظر تا دامن

(۲) در دولت به رُخم بگشادی

(۳) حدّ من نیست ثنایت گفتن

چه عزیزی که نکردی با من

تا ج عزّت به سرم بنهادی

گوهر شکر عطایت سفتن

۳۶- معنی ابیات زیر را بنویسید.

(۱) نوجوانی به جوانی مغرور

(۲) آمد آن شکرگزاریش به گوش

(۳) خار بر پشت زنی زین‌سان گام

رخش پندار همی راند ز دور

گفت کای پیر خرف گشته، خموش

دولت چیست؟ عزیزیت کدام؟

۳۷- معنی ابیات زیر را بنویسید.

(۱) عزّت از خواری نشناخته‌ای

(۲) پیر گفت که چه عزّت زین به

(۳) کای فلان چاشت بده یا شامم

عمر در خارکشی باخته‌ای

که نیام بر در تو بالین نه

نان و آبی که خورم و آشامم

۳۸- معنی این دو بیت را بنویسید.

(۱) شکر گویم که مرا خوار نساخت

(۲) داد با این همه افتادگی‌ام

به خسی چون تو گرفتار نساخت

عزّ آزادی و آزادگی‌ام

۳۹- عبارت «گوهر سفتن» در مصرع «گوهر شکر عطایت سفتن» کنایه از چیست؟

۴۰- عبارت «بالین نه» در مصرع [که نیام بر در تو بالین نه] کنایه از چیست؟

۴۱- قافیه و ردیف را در بیت‌های زیر پیدا کنید.

شکر گویم که مرا خوار نساخت

داد با این همه افتادگی‌ام

به خسی چون تو گرفتار نساخت

عزّ آزادی و آزادگی‌ام

۴۲- در داستان «آقا مهدی» شانه‌هایشان را بالا انداختند کنایه از چیست؟

۴۳- مصرع «کای فرازنده‌ی این چرخ بلند» منظور از چرخ بلند چیست؟

۴۴- معنای درست واژه‌های زیر را بنویسید.

فرازنده - رخس - پندار - ثنا - خرف - چاشت

۴۵- غلط‌های املائی را بیابید و آن‌ها را تصحیح کنید.

«سطح لرزان گودال - توپ‌ها و خومپاره‌اندازها - مهمات و پوکه‌های بزّاغ - تبلیقات سنگرها - روهیه فرماندهان - مهره‌های شطرنج - ساقه علف‌ها»

۴۶- عبارت‌های زیر را با کلمات مناسب کامل کنید.

الف) جامی، شاعر و نویسنده معروف ایرانی در قرن می‌زیست. وی به مناسبت محل تولدش نیز تخلص می‌کرد.

ب) جامی هفت اورنگ را به تقلید از سرود. از دیگر آثار او و است.

۴۷- دو واژه بنویسید که نظیر «خورش و خورش» به دو شکل به کار روند.

۴۸- شکل هندسی قالب مثنوی را رسم کنید و دو نمونه از مثنوی‌های معتبر فارسی را نام ببرید.

۴۹- در بیت زیر تشبیه را بیابید و ارکان آن را مشخص کنید.

«لنگ لنگان قدمی برمی‌داشت / هر قدم دانه شکری می‌کاشت»

۵۰- با توجه به بیت «کای فرازنده این چرخ بلند / وی نوازنده دل‌های نژند»

الف) مفهوم از «چرخ بلند» چیست؟

ب) مفهوم قسمت مشخص شده را بنویسید.